

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Безкостенко Артур

студент 2 курсу юридичного факультету
Національного університету біоресурсів
і природокористування України (м. Київ)

Європейські кримінально-правові стандарти охорони конфіденційної інформації*

Сучасний інститут кримінально-правової охорони приватного життя за законодавством України формується під впливом міжнародного законодавства та досвіду кримінального законодавства європейських країн, які мають довголітню традицію охорони цього права. Сьогодні право особи на недоторканність її приватних інтересів визнається і гарантується міжнародно правовими та регіональними (зокрема європейськими) нормативними актами. Оскільки міжнародне право до XX століття не визнавало міжнародної правосуб'єктності індивіда, то до цього часу охорона приватних інтересів здійснювалася на національному рівні [6, с. 137-142].

Серед міжнародних актів, спрямованих на охорону приватного життя, в першу чергу, слід відмітити Загальну декларацію прав людини 1948 р. [7, с.39], Міжнародний пакт про громадянські і політичні права [7, с. 53], Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод [7, с. 539].

Особливу роль в захисті права людини на приватне життя відіграє прецедентне право ЄСПЛ. Як зазначають дослідники, виходячи із аналізу прецедентів ЄСПЛ, вважається, що дати однозначну і універсальну дефініцію приватного життя, практично неможливо і тому надається перевага судовим прецедентам, в яких дається тлумачення окремих компонентів цього складного і багатопланового феномена [2, с. 527-607; 3, с. 347-427].

Право ЄС – унікальний правовий феномен, який представляє собою специфічний правопорядок, правову систему, що склалася на стику міжнародного права і внутрішньодержавного права держав-учасниць ЄС, яка наділена самостійними джерелами і принципами, до яких належить принцип верховенства права ЄС, а також принцип прямої дії права ЄС [4, с. 835-836].

Звернення до досвіду зарубіжної законотворчості дозволяє представити національну правову систему у співвідношенні з правовими системами інших держав, дозволяє, як писав Марк Ансель, краще пізнати право своєї країни, бо специфічні риси цього права особливо чітко виявляються в порівнянні з іншими системами [1, с. 36-87].

Кримінальний закон Латвійської Республіки (далі – КЗ Латвії) був прийнятий Сеймом 17 червня 1998 р. і набув чинності з 1 квітня 1999 р. [11]. У КЗ Латвії немає окремої глави, присвяченої охороні права на недоторканність приватного життя. Відповідні норми містяться в главі XIV КЗ Латвії «Злочинні діяння проти основних прав і свобод людини», а саме: «Порушення недоторканності житла» (ст. 143), «Порушення таємниці

* Наукова керівниця – доцентка кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету біоресурсів і природокористування України Світлана Ковальова

кореспонденції та іншої інформації» (ст. 144) і «Розголошення чужої таємниці» (ст. 145).

Кримінальний Кодекс Республіки Болгарії 1968 р. (далі – КК Болгарії) [10] ознаменував повну кодифікацію кримінального права, що, на відміну від досвіду законодавства і практики більшості європейських держав, унеможливило прийняття в майбутньому додаткових кримінальних законів поза КК. Особливістю кримінального законодавства Болгарії є те, що в ньому передбачена відповідальність лише за злочини, а не за проступки

Суб'єктом кримінальної відповідальності у складі, передбаченому у диспозиції ч. 2 ст.145 КК Болгарії, виступає загальний суб'єкт, тоді як вітчизняний законодавець передбачає відповідальність як загального суб'єкта (ч.1), так і спеціального суб'єкта – службової особи або працівника медичного закладу, яким відомості про усиновлення (удочеріння) стали відомі по службі чи по роботі (ч. 2 ст. 145).

Ст. VI (1) Конституції Угорщини від 18 квітня 2011 р., яка набрала чинності з 1 січня 2012 р., закріплює право кожного на повагу до його приватного і сімейного життя, житла, контактів (спілкування) і позитивної репутації [5].

Досвід кримінального законодавства Польщі відрізняється специфічним підходом до побудови Особливої частини КК Польщі. У ньому міститься спеціальна глава про злочини проти охорони інформації (гл. XXXIII), в основу якої покладено єдиний предмет, а не об'єкт злочинів, які у неї входять [11].

Ст. 199 КК Іспанії встановлює кримінальну відповідальність за розкриття чужих таємних відомостей, про які суб'єкт дізнався в силу свого посадового становища або трудових відносин. Розкриття секретів інших осіб, якщо професійним обов'язком суб'єкта є їхня охорона, є більш суспільно небезпечним діянням

КК Франції приділяє охороні недоторканності приватного життя велику увагу. Відповідні злочини містяться у Главі 6 «Посягання на особистість» розділу II Книги 2 «Про злочини і провини проти людини», яка складається з семи відділів. Відділ I «Про посягання на приватне життя» безпосередньо присвячений охороні приватного життя (статті 226-1 –226-7).

Специфіка кримінального законодавства Федеративної Республіки Німеччини (далі – ФРН) полягає в тому, що воно, так само, як і законодавство Франції не повністю кодифіковане. Його джерелами є Конституція, Кримінальний кодекс ФРН (далі – КК ФРН) від 15 травня 1871 р. в редакції від 13 листопада 1998 р. [13],

З точки зору німецьких правників, об'єднання всіх злочинів проти конституційних прав і свобод людини і громадянина у самостійний розділ Особливої частини КК ФРН не видається можливим, тому що це призвело б до порушення системи Особливої частини, оскільки не враховувало б специфіку 75 правоохоронюваного блага, що виступає критерієм систематизації Особливої частини КК ФРН [8, с. 17].

Фахівці-криміналісти наголошують, що особливою рисою німецького законодавства є приділення великої уваги спеціальному суб'єктові посягання на недоторканність приватного життя [12, с. 7].

Отже, вивчення кримінального законодавства зарубіжних держав, зокрема кримінально-правових норм, які встановлюють відповідальність за порушення недоторканності приватного життя, дозволяє виявити позитивний правотворчий досвід, накопичений іншими державами, який може бути врахований у процесі подальшого вдосконалення кримінального законодавства України у сфері охорони приватного життя.

Література

1. Ансель М. Методологические проблемы сравнительного права / М. Ансель // Очерки сравнительного права: [сборник]; сост., перевод и вступ. статья д. ю. н. В. А. Туманова. – М.: Прогресс, 1981. – 401 с.

2. Де Сальвиа М. Прецеденты Европейского Суда по правам человека. Руководящие принципы судебной практики, относящейся к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод. Судебная практика с 1960 по 2002 г. / Де Сальвиа М. — СПб.: Юридический центр Пресс, 2004. – 1072 с.

3. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / ред. О. Л. Жуковська; Спілка адвокатів України; Рада Європи; Міжнар. центр з юрид. захисту прав людини. – К. ВІПОЛ, 2004. – 960 с.

4. Кашкин С. Ю., Калиниченко П. А. Право Европейского Союза // Глобалистика. Энциклопедия / С. Ю. Кашкин, П. А. Калиниченко – М.: Радуга, Диалог, 2003. – 1328 с.

5. Конституція (Основний Закон) Угорщини від 25 квітня 2011 р. [Електорний ресурс] – Режим доступу: <http://nemzetikonyvtar.kormany.hu>

6. Международное публичное право / Учеб. / Л. П. Ануфриева, Д. К. Бекашев, К. А. Бекашев, В. В. Устинов [и др.]. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. – 784 с.

7. Международные акты о правах человека. Сборник документов / Сост. и вступ. ст.: Карташкин В. А., Лукашева Е. А. – М.: Норма-Инфра – М, 1998. – 784 с.

8. Серебренникова А. В. Уголовно-правовое обеспечение конституционных прав и свобод человека и гражданина по законодательству Российской Федерации и Германии: автореф. дисс. ... д-ра. юрид. наук: спец. 12.00.08 / А. В. Серебренникова – М.: Московский государственный ун-т, 2008. – 40 с

9. Уголовный кодекс Латвийской Республики / [науч. ред. и вступ. ст. А. И. Лукашова, Э. А. Саркисовой; пер. с лат. А. И. Лукашова]. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2001. – 313 с.

10. Уголовный кодекс Республики Болгария: научное издание / [науч. ред. А. И. Лукашова; Пер. с болг. Д. В. Милушева и др.; Вступ. ст. И. И. Айдарова. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2001. – 296 с.

11. Уголовный кодекс Республики Польша / [науч. ред. канд. юрид. наук, доц. А. И. Лукашов, докт. юрид. наук, проф. Н. Ф. Кузнецова; вступ. статья канд. юрид. наук, доц. А. И. Лукашова, канд. юрид. наук, проф. Э. А. Саркисовой; перевод с польского Д. А. Барилевич — СПб.: Юридический центр Пресс, 2001. – 234 с.

12. Уголовное право Федеративной Республики Германии /Пер. с нем. канд. юрид. наук А. В. Серебренниковой. Отв. ред. авт. вступ. ст. И.Д.Козочкин. М.: ИКД Зерцало – М, 2001. – 202 с.

13. Уголовное уложение (Уголовный кодекс) Федеративной Республики Германия: текст и научно-практич. комментарий. – М. : Проспект, 2010. – 280 с.